

Viranomaisneuvottelu MRL 66 §, Vihdin strateginen yleiskaava**Aika: 17.3.2020 klo 13-15****Paikka: etäneuvottelu (Microsoft Teams)**

Läsnä: Reetta Suni, Uudenmaan ELY-keskus, pj
Brita Dahlqvist-Solin, Uudenmaan ELY-keskus
Hannu Palmén, Uudenmaan ELY-keskus
Henrik Wager, Uudenmaan ELY-keskus
Ilkka Juva, Uudenmaan ELY-keskus
Heli Vauhkonen, Uudenmaan liitto (Aila Elon sijasta)
Ville Vuokko, Väylä
Mika Heikkilä, Espoo
Tero Luomajärvi, Kirkkonummi
Mikko Laukkanen, Vihti
Mikko Airikkala, Vihti
Olga Hagström, Vihti
Miia Ketonen, Vihti, sihteeri

Estyneet: Petra Ståhl, Vihti
Jani Stenroos, Caruna Oyj
Mika Penttilä, Fingrid Oyj
Anitta Ojanen, Hyvinkää
Mariitta Vuorenpää, Karkkila
Leena Iso-Markku, Lohja
Pekka Säteri, Loppi
Anita Pihala, Nurmijärvi
Timo Onnela, Siuntio
Tellervo Saukoniemi, Länsi-Uudenmaan Museo
Niko Anttiroiko, Länsi-Uudenmaan Museo (arkeologian osalta, josta lausunut Museovirasto)
Jukka Saari, Länsi-Uudenmaan Pelastuslaitos

Neuvotteluiden avaus ja osallistujien esittäytyminen

Todettiin läsnäolijat. Puheenjohtajana toimii Reetta Suni Uudenmaan ELY-keskuksesta ja muistiotä pitää Miia Ketonen Vihdistä. Alkuun todettiin myös, että Lohjan edustaja on ennen kokousta ilmoittanut sekaannuksesta, jonka johdosta Lohjan kaupungin lausuntoa ei ole kaavaehdotuksesta saatu.

Vastineiden läpikäynti ja osallistuvien tahojen kommenttipuheenvuorot

Mikko Laukkanen Vihdistä esitteli kaavaehdotuksesta saatuja lausuntoja ja niihin laadittuja vastineesityksiä.

Karkkilan lausunnossa on kiinnitetty huomiota kaavatöön pohjana käytettyyn suureen mitoitukseen ja väestönkasvutavoitteeseen. Lisäksi lausunnossa on painotettu valtatie 2:n muutosta 4-kaistaiseksi tieksi tulevaisuudessa, mikä on Karkkilan kaupungille saavutettavuuden kannalta merkittävää. Liikenteen sujuvuutta on lausunnossa painotettu myös yleisellä tasolla. Vihdin kunta esittää vastineessaan, että yleiskaava perustuu tulevaan ESA-rataan ja sen asemaan, ja väestönkasvun mitoitus on vahvasti kytköksissä tulevaan raideyhteyteen. Vihdin kunnan strateginen yleiskaava ei estä valtatie 2:n kehittämistä nelikaistaiseksi väyläksi ja myös Vihdin näkökulmasta liikenteen sujuvuus on olennainen asia.

Kirkkonummen lausunnossa todetaan, ettei ilmastonmuutoksen hillintään liittyviä toimenpiteitä ole riittävästi selostettu. Mikko Laukkanen Vihdistä kertoi, että Vihdin kunta on liittynyt kansainväliseen Kaupunginjohtajien ilmastositoumukseseen (Covenant of Mayors) ja sitoutui samalla laatimaan kestävän energian ja ilmastotoimintasuunnitelman (Sustainable Energy and Climate Action Plan, SECAP). Kunnan hallituksen hyväksymään (20.1.2020) SECAP toimintasuunnitelmaan on kirjattu niin ilmastomuutoksen sopeutumista kuin sen hillintää koskevat tavoitteet ja toimenpiteet. Valitettavasti toimenpidesuunnitelma valmistui kaavaratkaisun kannalta myöhäisessä vaiheessa, jolloin tämän tuloksia ei ole päästy hyödyntämään ehdotusvaiheessa. Aihetta on kuitenkin käsitelty kaavaehdotuksen selostuksessa. Kirkkonummen edustaja jatkoi tiedustelemalla, miten esimerkiksi hiilinielut on huomioitu kaavatyössä. Laukkanen kertoi, että kaavatyön yhteydessä on kartoitettu Vihdin kunnan alueen laajat yhtenäiset metsäalueet ja ne on merkitty yleiskaavakartalle. Kirkkonummi esittää myös selostuksen täydennystä siltä osin, miten Vihti sijoittuu Helsingin seudulla ja minkälaisia maankäytöllisiä vaikutuksia Vihdin strategisella yleiskaavalla on lähikuntiin. Todettiin, että asiaa tarkastellaan laajemmin Etelä-Nummelan osayleiskaavatyön yhteydessä.

Kirkkonummen edustaja poistui kokouksesta edellisen kohdan käsittelyn jälkeen klo 13.20.

Lopen kunnalla ei ollut kaavaehdotuksesta lausuttavaa.

Länsi-Uudenmaan museon lausunnon perusteella muokataan yleiskaavan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen merkintää, jotta määräys ohjaa painokkaammin alueiden vanhan arvokkaan rakennuskannan ylläpitämiseen. Lisäksi kaikkiin yleiskaavan karttoihin tullaan liisäämään pääkartassa olevat yleiset koko suunnittelualueita koskevat määräykset, joissa määrätään huomioimaan paikallisesti arvokkaat kulttuurikohteet tarkemmassa maankäytön suunnittelussa.

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos on peräänkuuluttanut lausunnossaan miehitettyä paloasemaa Vihdin kirkonkylälle. Todettiin, että kyse on tarkemmasta maankäytön suunnittelusta. Lausunnon käsittelyn yhteydessä keskusteltiin kemikaalilaitoksista ja niiden konsultointiväyhykkeistä. Todettiin, että kaavan selostukseen lisätään kohteista tekstiä. Muu lausunnon sisältö ehdotetaan merkittäväksi tiedoksi.

Museoviraston lausunnon mukaisesti korjataan muinaisjäännösten kaavamerkintää. Arkeologisten kohteiden inventointien päivitystarve huomioidaan selostuksessa, mutta päivitys ehdotetaan toteutettavaksi osayleiskaavoituksen ja/tai asemakaavoituksen yhteydessä.

Uudenmaan liitto on lausunnossaan kommentoinut kaavaehdotuksen neljän kaavakartan esitystapaa. Uudenmaan liiton näkemyksen mukaan kaavakarttoja tulee olla vain yksi. Nummellan ja Vihdin kirkonkylän välille osoitettua yhdyskuntarakenteen kehityskäytävä -merkintää liitto esittää poistettavaksi, koska 10 kilometriä pitkänä käytävänä kehitys olisi yhdyskuntarakennetta hajauttavaa. Ns. Hiekan teollisuusalueen laajentaminen edellyttäisi liikenteellistä selvittämistä valtatie 25:lle liittymisen osalta, koska valtatie 25 on runkoverkkoasetuksessa tarkoitettu 1-luokan pääväylä. Hanko-Hyvinkää -radan seisakevaraukset tulee poistaa, koska rataa kehitetään ensisijaisesti logistiikan ja elinkeinoelämän tarpeisiin. Lisäksi Uudenmaan liitto painottaa, että vaikka Uusimaa 2050 kaavan valmistelu on pitkällä, voimassa olevat Uudenmaan alueen maakuntakaavat ovat ne, jotka määrittävät Vihdin strategisen yleiskaavan laadintaa.

Mikko Laukkanen Vihdistä perusteli useamman kaavakartan esitystapaa. Mikäli kaikki merkinnät sijoitettaisiin yhdelle kartalle, tulisi kaavan tulkinnasta haastavaa. Kunnassa on päädytty kuitenkin siihen, että kartat 2 ja 3 voidaan yhdistää, mikä vähentää oikeusvaikutteisten karttojen määrää. Keskustelua käytiin Nummellan ja kirkonkylän välisestä yhdyskuntarakenteen kehityskäytävä -merkinnästä. Uudenmaan liitto ehdotti merkinnän vaihtamista liikenteen kehityskäytävän merkinnäksi. Vihdistä todettiin, että tätä voidaan tarkastella. Taajamien väliin sijoittuu Oinasjoen tiivis kylä, jonka olosuhteisiin yleiskaavan merkinnällä on vaikutusta. Hiekan teollisuusalueen osalta laajennusalueiden merkintää muutetaan muotoon ”selvitettävä elinkeinotoiminnan laajennusalue”. Laajennusalueet sijoittuvat kokonaisuudessaan valtatie 25:n eteläpuolelle. Hanko-Hyvinkää -radan seisakevarauksista keskusteltiin. Kun-

nasta todettiin, että varaukset osoittavat kunnan tahtotilaa. Väylän edustaja totesi, että radan osalta henkilöliikenteen mahdollisuuksia ei ole selvitetty lainkaan ja pohti henkilöliikennöinnin houkuttelevuutta mm. vuorotarjonnan osalta logistiikkapainotteisella rataosuudella. Todettiin, että muutetaan merkintöjä enemmän kehittämistavoitemerkinnän suuntaan.

Väylän lausunnon osalta todettiin, että valtateiden ja maanteiden merkintätapaa muutetaan lausunnossa esitetyn mukaisesti ja Espoo-Salo -oikoradan Höytiönummelle sijoittuvan asemapaikan nimeksi muutetaan Vihti-Nummela.

Espoon kaupunki esitti neuvottelussa muutamia huomioita, vaikka kaupunki ei toimittanut virallista lausuntoa asianhallinnan sekaannusten johdosta. Yleisesti Espoo toteaa, että Esa-radan varren lisärakennusmahdollisuuksien lisääminen on positiivinen ja toivottava asia. Espoo esitti, että Etelä-Nummolan kaupan suuryksikön mitoitukset muutetaan vastaamaan maakuntakaavaa. Vihti vahvisti, että näin toimitaan.

Käytiin keskustelua Vihti-Nummolan asemanseudun sekä nykyisen Nummolan taajamakeskustan yhteensovittamisesta. Vihdistä kerrottiin, että kunta on mukana SYKE:n YKR-Demo hankkeessa tällä aihekokonaisuudella, ja tutkimusprojektina on tulevien keskustatoimintojen alueiden yhteensovittaminen kaupunkikudosanalyysin avulla.

Uudenmaan ELY-keskuksen lausunto käsiteltiin viimeisenä. Todettiin, että Vihti täydentää kaavamääräyksiä keskusta-alueiden osayleiskaavoituksen osalta lausunnon mukaisesti. Myös yleiskaavan toteutamisohjelman osalta aineistoa täydennetään. Useamman kaavakartan haasteita käsiteltiin neuvottelussa jo Uudenmaan liiton palautteen käsittelyn yhteydessä ja todettiin, että Vihdissä yhdistetään kartat 2 ja 3, mikä vähentää oikeusvaikutteisten kaavakarttojen ja mahdollisten tulkintaepäselvyyksien määrää. Yleiskaavassa esitettyjen laajojen metsäalueiden ja toisaalta maakuntakaavassa esitettyjen merkittäviä kiviainesvaroja sisältävien alueiden ristiriitaisuuksien osalta todettiin, että kaavamääräykseen tehdään seuraava lisäys: *mikäli alueella harjoitetaan kiviainesten ottoa, on ottoalueet oton päätyttyä jälkihoidettava siten, että niitä voidaan käyttää metsätalousalueina*. Koko kaava-aineiston esitystapaa muutetaan siten, että taustaraportti yhdistetään selostuksen kanssa ja päällekkäisyydet poistetaan. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden osalta keskusteltiin täydennystarpeista. Uudenmaan ELY-keskuksesta todettiin, että kaavaselostukseen tulee täydentää, miten kaavaratkaisu toteuttaa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kulttuuriympäristöön liittyviä tavoitteita. Todettiin, että selostusta täydennetään tältä osin. Kyläalueiden merkintätavasta keskusteltiin. Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että mikäli kyläalueiden rajausta täsmennetään vasta osayleiskaavalla, tulisi tähän koko kunnan yleiskaavaan merkitä kyläalueet esimerkiksi maa- ja metsätalousalueiksi, joiden päällä on kyläaluetta tarkoittava kehittämisperiaatteen merkintä. Kehittämisperiaatteen voi esittää kartalla esimerkiksi viivarasterilla. Vihdistä todettiin, että merkintätapaa voidaan kehittää tämän ajatuksen pohjalta. Tämä merkintätapa olisi toimiva myös Jokikunta-Vanjärvi -kokonaisuuden osalta. Kaupan ohjauksen osalta Vihti muuttaa keskustatoimintojen laajenemisalueiden määräyksen voimassa olevan maakuntakaavan mukaiseksi. Myös elinkeinojen aluemarkinnat muutetaan lausunnon mukaisesti. Määräyksiä täydennetään siten, että kyse on merkitykseltään paikallisesta kaupasta, eikä tämä saa olla keskustahakuista kauppaa eikä synnyttää vähittäiskaupan suuryksikköön verrattavaa aluetta.

Keskusteltiin yleiskaavaehdotuksen sisältämästä mitoituksista ja väestön sijoittumisesta. Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että 15 % väestöstä haja-asutusalueella on verrattain paljon. Vihdistä todettiin, että osuus on huomattavasti nykytilannetta pienempi eli ratkaisu lähtee siitä, että väestö keskittyy taajamiin nykyistä enemmän. Keskusteltiin edelleen yhdyskuntarakenteen kehityskäytävän merkinnästä Nummolan ja Vihdin kirkonkylän välillä. Myös joukkoliikenteen kehityskäytävän merkintä voi olla ongelmallinen, koska se saattaa tuoda mukanaan myös muun maankäytön kehittämistarpeen.

Todettiin, että yleiskaavassa esitettyihin rakentamisen laajenemisalueisiin lisätään ajoitusmääräykset raideliikenteen sitovaan toteutuspäätökseen. Lausunnossa on viitattu myös Vihdin kunnan 3.6.2019 hyväksymään rakennusjärjestykseen, jossa sallitaan käyttötarkoituksen muutos yleiskaavan asumisen

alueilla suoralla rakennusluvalla. Uudenmaan ELY-keskus esittää, että yleiskaavaan lisätään yleismääräys, jossa todetaan, ettei kaavalla osoiteta asumisen alueita.

Joukkoliikenteen osalta todettiin, että kunta pyrkii lisäämään kaavan selostukseen selkeän kuvauksen aiheesta sekä nykytilanteesta että tavoitelluista olosuhteista. Raideyhteyksien ja Hanko-Hyvinkää -radan seisakevarauksien osalta todettiin, että tällä hetkellä on käynnissä ”Lännen ratakäytävät” -selvitystyö sekä valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnittelu on käynnistetty. Toiveena on, että selvitystöistä saadaan selkeä kokonaiskuva siitä, mitä toimenpiteitä milläkin rataosuudella edistetään. Kävelyn ja pyöräilyn yhteystarpeiden osalta todettiin, että kaavakartalla sekä kaavaselostuksessa tarkennetaan, minkälaisia ratkaisuja kullekin kävelyn ja pyöräilyn yhteydelle on suunniteltu. Samalla arvioidaan, onko merkinnässä kyse osasta toteutettavaa pääreittien verkostoa, vai pelkästä yhteystarpeesta.

Todettiin, että kaavakartalta poistetaan eritasoliittymiä osoittavat merkinnät valtatie 25:n kohdalta. Valtatie 1:n ylittävän ekologisen yhteyden osalta Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että tätä tietoa tulee tarkentaa. Uudenmaan ELY-keskuksesta kerrotaan, että Veikkola-Myllykylä -selvityksessä on tutkittu myös suurelainten liikkumista alueella. Vihdistä todettiin, että selvityksen perusteella tarkennetaan tätä merkintää.

Degerbyn-Pikkalanjoen-Palojoen kulttuurimaiseman osalta korjataan kaavakarttaa ja -määräyksiä lausunnossa esitetyllä tavalla. Luonnonsuojelualueiden osalta todettiin, että tärkeintä on merkitä yleiskaavaan voimassa olevan maakuntakaavan mukaiset kohteet. Todettiin myös, että Tervalampi-Nuukio -alueen Natura2000 -arvio tehdään Tervalammen osayleiskaavatyön yhteydessä. Meluun liittyvää määräystä täydennetään Uudenmaan ELY-keskuksen lausunnon mukaisesti sekä pohjavesialueiden rajaukset päivitetään nykyisten mukaisiksi. Hulevesimääräystä tarkennetaan tavoitteellisempaan muotoon Uudenmaan ELY-keskuksen lausunnon mukaisesti.

Vesihuollon osalta Uudenmaan ELY-keskus totesi, ettei kaava täytä MRL 39 §:n mukaisia sisältövaatimuksia. Perusteluina oli, että on Vihdin kunnan/Vihdin Veden tehtävä kehittää vesihuoltoa kunnan alueella. Käsittelyssä olevan yleiskaavan aikatahtäin on vuoteen 2050, mutta kaava ei sisällä kehittämisenäkökulmaa vesihuollon osalta. Todettiin, että Vihdin vesihuollon kehittämissuunnitelman päivitys ei ehdi yleiskaavatyöhön mukaan, mutta selostusta täydennetään arviolla vedenkäytöstä. Lisäksi selostuksessa arvioidaan sitä, mitä vuoden 2050 tavoiteltu maankäyttö vaatii vesihuollon osalta ja mitä tällä hetkellä tehdään asian edistämiseksi.

Muut asiat

Vihdin strategisen yleiskaavan aikataulun osalta todettiin, että kaavan on tarkoitus olla hyväksymiskäsittelyssä kunnanvaltuustossa kesäkuussa. Vallitsevat poikkeusolot saattavat aiheuttaa aikataulumuutoksia.

Myös Uudenmaan liitosta kerrottiin, että maakuntahallituksen kokous on peruttu poikkeusolojen vuoksi. Tämä tarkoittaa sitä, että Uusimaa 2050 -kaavan hyväksymisaikataulu venyy.

Ilmastomuutoksen hillintään liittyvän keskustelun yhteydessä tiedusteltiin valtion ohjeistusta asiassa. Uudenmaan ELY-keskuksesta kerrottiin, että ELY-keskuksessa on alkamassa projekti ilmastomuutoksen huomioimisesta kaavoituksessa ja YVA:ssa. Määräraha on saatu ensimmäiselle vuodelle kaiken kaikkiaan neljän vuoden projektiin. Uudenmaan liitosta kerrottiin, että myös Hiilineutraali Uusimaa 2035 -ohjelman tiekartta on työn alla, ja sitä on tarkoitus laatia yhteistyössä alueen kuntien kanssa.

Kokouksen päätös

Neuvottelu päättyi klo 14.30.

Muistion vakuudeksi,
Miia Ketonen, kaavasuunnittelija